

Nr 979

Av herr Strandberg och fru Florén-Winther, om åtgärder i syfte att underlätta för anställda att delta i fackligt och politiskt arbete.

I vårt land skall varje röstberättigad medborgare i demokratisk ordning kunna påverka samhällets utformning och valet av beslutande representanter. Detta inflytande skall kunna utövas såväl vid val av riksdag som landsting och fullmäktige.

På samma sätt kräver vår demokratiska ordning att en medborgare som enligt gällande lagar är valbar till representant i politiskt eller fackligt avseende icke får hindras att åta sig och utöva det uppdrag eller den tjänst, till vilken han blivit vald. I dag förekommer det dock att speciellt vissa grupper av medborgare hindras av ovidkommande skäl eller på grund av beroendeförhållande till oliktankande från att åta sig fackliga, kommunala eller politiska uppdrag.

En genomgång av gällande tjänstledighetsbestämmelser inom såväl statlig och kommunal som privat tjänst visar att många problem möter den arbetstagare som vill åta sig fackligt, kommunalt eller politiskt arbete. Brister på positivt intresse från företagets eller vissa överordnades sida kan vara ett direkt eller indirekt hinder för den anställde att få den ledighet som erfordras för att det fackliga, kommunala eller politiska uppdraget skall kunna utövas. Detta förhållande har markerats ytterligare under senare år på grund av fortskridande rationalisering, allt fler specialtjänster, skiftarbete och kontinuerlig drift. Det är bristande jämlikhet och kränkning av det allmänna rättsmedvetandet att vissa medborgargrupper lättare kan erhålla erforderlig tjänstledighet än andra grupper för utövande av denna typ av förtroendeuppdrag.

Vid genomgång av ett stort antal avtal om allmänna anställningsvillkor visar det sig att även bland statsanställda förekommer att den anställde trots att han kunnat styrka att han är i behov av ledighet likväl kan förvägras sådan ledighet »om särskilda omständigheter föreligger». Enligt andra anvisningar kan den anställde bli beroende av sina eventuellt politiskt oliktankande kamraters uppfattning vid ledighetsfrågors avgörande.

Den ökade konkurrensen mellan företagen och läget på arbetsmarknaden har tvingat företagen till ökad rationalisering och effektivitet. Detta får emellertid icke bli ett hinder för medborgarna att delta i fackligt, kommunalt och politiskt arbete.

Denna fråga är av fundamental betydelse för en väl fungerande demokrati. Då den berör alla anställda i såväl allmän som privat tjänst bör det vara ett gemensamt intresse att närmare analysera vilka möjligheter som står till buds för att underlätta sådant angivet arbete. Samordning av avtalsbestämmelser bör härvid eftersträvas.

Med åberopande av vad som här anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning under medverkan av företrädare för arbetsmarknadens organisationer i syfte att utarbeta förslag till att underlätta för anställda att delta i fackligt, kommunalt och politiskt arbete.

Stockholm den 28 januari 1970

Bertil Strandberg (m)

Ethel Florén-Winther (m)
